

Biuletyn

Biblioteki Głównej
Politechniki Warszawskiej

➔ Biblioteka Główna

➔ **Działalność Oddziału Informacji Naukowej i Analiz Bibliometrycznych**

EOSS Data Steward School 2025

W dniach 7–11 lipca 2025 r. w Cieszynie odbyło się szkolenie (moduł stacjonarny) EOSS Data Steward School 2025, organizowane przez Uniwersytet Śląski w Katowicach w ramach European Open Science School. Szkolenie prowadzili eksperci specjalizujący się w otwartej nauce i zarządzaniu danymi badawczymi, zarówno z Polski, jak i z zagranicy, reprezentujący między innymi Narodowe Centrum Nauki (Polska), Uniwersytet Śląski (Polska), Uniwersytet Techniczny w Wiedniu (Austria), Uniwersytet Techniczny w Berlinie (Niemcy) oraz Digital Curation Centre (Wielka Brytania).

Szkolenie było adresowane do pracowników naukowych, bibliotekarzy oraz kadry wspierającej badania w obszarze otwartej nauki i zarządzania danymi badawczymi. Moduł stacjonarny (prowadzony w języku polskim i angielskim) obejmował 40 godzin zajęć merytorycznych i praktycznych, podczas których uczestnicy zapoznali się z zasadami FAIR, tworzeniem planów zarządzania danymi (DMP), zagadnieniami prawnymi i etycznymi oraz narzędziami wspierającymi otwartość i bezpieczeństwo danych badawczych.

W ramach wydarzenia przewidziano również moduł online z mentoringiem, którego zajęcia odbędą się w październiku 2025 r. Łączny czas tego modułu obejmuje 24 godziny wsparcia merytorycznego, podzielonego na ścieżki specjalizacyjne.

W szkoleniu wzięli udział Natalia Mikołajczak i Paweł Borkowski.

(NM)

→ **Działalność Oddziału Udostępniania i Przechowywania Zbiorów**

W okresie wakacyjnym, od 1 lipca do 31 sierpnia oraz od 15 do 30 września 2025 r., Wypożyczalnia Studencka i Wolny Dostęp świadczyły usługi od poniedziałku do piątku w godzinach 9:00–16:00. Jak co roku, w godzinach 16:00–19:00 w pokoju 71A na parterze dyżurował bibliotekarz, u którego można było zwracać materiały biblioteczne ze wszystkich agend Biblioteki Głównej oraz odbierać wcześniej zamówione książki.

Oddział kontynuował działania związane z bieżącą obsługą użytkowników i udostępnianiem zbiorów, a także przeprowadzał szereg prac dotyczących wdrożenia systemu Alma. Realizowano również liczne prace porządkowe, mające na celu usprawnienie procesów bibliotecznych i poprawę jakości świadczonych usług.

Najważniejsze zrealizowane zadania:

- Wdrożenie nowego systemu bibliotecznego: prolongata ręczna wypożyczeń dla 990 egz.; odświeżenie 216 wypożyczeń dla użytkowników z aktywną usługą BiblioWawa; przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń dla bibliotekarzy w Almie z „Modułu Udostępniania”.
- Porządkowanie i aktualizacja danych w bazach ALEPH i Alma: zweryfikowano i usunięto błędne wpisy w polu opisu w 839 egz. (przeniesiono egzemplarze do poprawnych lokalizacji, zweryfikowano typy materiałów i formy dokumentów); zakończono proces usuwania 38 rekordów i zastąpiono 17 egz. poprawionymi danymi; zweryfikowano adresy mailowe w domenie @pw.edu.pl dla 114 kont użytkowników w systemie Alma, wprowadzając ujednolicone dane w module identyfikatorów AD-UPN; poprawiono dane poprzez przeniesienie informacji z pola „Dane statystyczne” do pola „Zakres” u 180 użytkowników kategorii statystycznej.
- Relokacja czasopism z Wolnego Dostępu do Magazynu Podstawowego: opracowano technicznie i włączono do magazynu 12 woluminów i 620 numerów czasopism.
- W ramach projektu „SON Konkursy Architektoniczne SARP” oraz „Rozprawy doktorskie PW”: zeskanowano i opracowano 237 fotografii (skanowanie, wykonanie miniatur i archiwizacja); przygotowano technicznie 104 prace doktorskie oraz nadzorowano ich przepływ w ramach projektu.

- Projekt BALTIC UKH: zapoznano się z projektem BALTIC UKH i oceniono przydatność jego narzędzi projektowych do potrzeb biblioteki.
- Mikrofisze czasopism naukowych: kontynuowano wykonywanie spisu posiadanych mikrofisz zawierających kopie archiwalnych numerów czasopism naukowych.
- Inne działania: opracowanie wstępnych projektów rozszerzenia funkcjonalności strony BG PW: „Godziny otwarcia BG” oraz „Sieć bibliotek PW – info+mapa”; udział w pracach zespołu roboczego „Ranking wyników w Primo”; wykonanie tłumaczenia tekstów na język angielski na potrzeby strony WWW oraz dokumentów promocyjnych i umów; przygotowanie wpisów i materiałów informacyjnych na platformy społecznościowe, opublikowanie 26 artykułów na blogu Biblioteki, prowadzenie bieżącej redakcji biuletynu oraz nadzór nad przygotowaniem treści promujących działalność BG PW.

Wszystkie zaplanowane zadania w III kwartale 2025 r. zostały wykonane zgodnie z planem. Prace realizowane przez Oddział Udostępniania i Przechowywania Zbiorów przyczyniły się do poprawy jakości danych w systemie bibliotecznym, usprawnienia procesów udostępniania, rozwoju infrastruktury i podniesienia standardów obsługi użytkowników Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej.

(AG)

➔ **Filie**

➔ **Filia Płock**

W trzecim kwartale w Filii Biblioteki Głównej PW w Płocku zostały zakończone prace selekcyjne. Selekcja księgozbioru trwała nieprzerwanie prawie 5 lat. Wykreślono z inwentarza około 40 tys. woluminów wydawnictw zwartych. Były to pozycje zaczytane, zniszczone oraz niewypożyczone od ponad 10 lat. Na październik planowane jest wywiezienie 15 ton makulatury przez firmę zewnętrzną. Dzięki selekcji Filia BG PW w Płocku zyskała przestrzeń magazynową na nowe książki.

(AK)

➔ **Seminaria i szkolenia**

➔ **Zdrowie psychiczne w bibliotece: jak wspierać i nie spalać się**

Dnia 29 lipca 2025 r. na platformie Fundacji Good Culture odbyło się webinarium „Zdrowie psychiczne w bibliotece: jak wspierać i nie spalać się”. Webinarium poprowadziła specjalistka z dziedziny psychologii, psychoterapii i coachingu Renata Iwaniec.

Prowadząca omówiła problemy psychiczne, jakie mogą pojawiać się w miejscu pracy zarówno u pracowników biblioteki, jak i jej użytkowników (np. zaburzenia nastroju, lękowe, uzależnienia) oraz podpowiedziała, jak rozpoznać osobę w kryzysie psychicznym.

Prelegentka zaprezentowała również „pułapki empatii”, jakie mogą stać się naszym udziałem, oraz przyczyny nadmiernego wczuwania się w problemy innych ludzi:

- mamy silne poczucie odpowiedzialności za innych,
- nie potrafimy stawiać zdrowych granic: utożsamiamy się z cudzym bólem, zamiast mu towarzyszyć,
- chcemy być potrzebni i akceptowani.

W sytuacji zetknięcia się z problemami psychicznymi innych osób prowadząca zaproponowała komunikację wspierającą:

- cicha obecność, słuchanie bez przerywania, okazywanie uwagi;
- próba zrozumienia – klaryfikacja i parafrazowanie wypowiedzi rozmówcy („czy dobrze rozumiem, że...”);
- rozpoznawanie i nazywanie emocji oraz ich odzwierciedlanie;
- powstrzymanie się od ocen, doradzania, moralizowania („nie przesadzaj”, „powinieneś”, „inni mają gorzej”);
- praktyczne wskazówki: wyszukiwarka centrów zdrowia psychicznego <https://osczp.org.pl/lista-centrow/>

Renata Iwaniec omówiła też koncepcję Stephena Covey'a „koło wpływu i koło troski”, gdzie „koło wpływu” oznacza to, na co mam osobiście wpływ w ramach działania „tu i teraz”, a „koło troski” – to, na co nie mam wpływu (np. pogoda, zachowanie innych ludzi, zdarzenia z przeszłości).

Gdy skupiamy się na swoich zmartwieniach i poświęcamy im zbyt dużo czasu – działamy reaktywnie, doświadczamy frustracji i poczucia braku wpływu. Nasze „koło troski” rośnie, a zawęża się „koło wpływu”. Natomiast gdy skupiamy się na tym, na co mamy wpływ, działamy proaktywnie, nasze „koło wpływu” się poszerza, zyskujemy poczucie sprawczości, świadomość kierowania własnym życiem.

Aby zapobiec kryzysowi psychicznemu (np. wypaleniu zawodowemu), należy:

- ćwiczyć wewnętrzny dialog,
- zadbać o swoje zasoby: zdrowie, sen, relaks, „odżywcze emocje”, aktywność fizyczną, wsparcie społeczne.

Technika opanowywania stresu i emocji **STOP**:

S – Stop: Zatrzymaj się.

T – Take a breath: Skup się na głębokim oddechu.

O – Observe: Obserwuj i przeanalizuj, co czujesz (zarówno w ciele, jak i umyśle).

P – Proceed: Przejmij inicjatywę, idź do przodu.

W webinarium uczestniczyła Małgorzata Szymańska-Szypulska.

(MSz)

➔ **Prosty montaż filmów w bibliotece. Poznaj efekty, triki i szablony!**

Dnia 28 sierpnia 2025 r. odbył się, bezpłatny webinar „Prosty montaż filmów w bibliotece. Poznaj efekty, triki i szablony!”, zorganizowany przez Fundację Good Culture. Spotkanie poprowadziła Agnieszka Kawa, absolwentka prawa i politologii, od lat związana z branżą marketingu, eventów i szkoleń.

Podczas spotkania uczestnicy mieli okazję poznać:

- darmowe narzędzia do montażu filmów – w praktyce uczestnicy testowali funkcje CapCut, umożliwiające m.in. przycinanie, dodawanie muzyki, dźwięku, przejść i efektów; prowadząca wspomniała także o aplikacji Edits (wypuszczonej przez Instagram, inspirowanej CapCutem);
- praktyczne triki montażowe, takie jak przebitki z książkami, efekty „wow”, czy budowanie narracji opartej na emocjach (np. strach, zaskoczenie);
- sposoby na wykorzystanie tego, co już zostało nagrane – jak edytować materiał, by był bardziej dynamiczny;
- wskazówki dotyczące nagrywania filmów – ustawienia, długość (do 1 minuty), znaczenie dobrej jakości technicznej;
- najczęstsze błędy w tworzeniu filmów, w tym najważniejszy – nuda (zbyt długa forma, brak mocnego startu, brak napisów, brak CTA);
- hooki – mocne stwierdzenia, które przyciągają uwagę odbiorców, np. „Nie uwierzysz, co zaraz zobaczysz!”, „Większość czytelników popełnia ten błąd!”, „Zanim Twoje dziecko skończy 7 lat, musi to przeczytać”;
- pomysły na hooki w bibliotece – np. 3 najlepsze książki na sesję, pytania, na które odbiorca odpowie „tak”, rady dotyczące książek (np. przypomnienie o przedłużeniu terminu wypożyczenia);
- rola twarzy w filmach – filmy z udziałem osób (bibliotekarzy, czytelników) są nawet 10–15 razy bardziej popularne niż nagrania bez postaci;
- techniki angażowania odbiorców – storytelling, call to action („zaobserwuj po więcej”), inspirowanie się popularnymi trendami i szablonami;
- przykłady z praktyki – m.in. inspirujące działania Biblioteki Publicznej w Dąbrowie Górniczej na TikToku.

Webinar pokazał, że nawet przy ograniczonych zasobach technicznych biblioteki mogą tworzyć atrakcyjne materiały wideo, które skutecznie przyciągają uwagę użytkowników – nie tylko

młodszych, ale także starszych (55–74 lata to dziś jedna z najaktywniejszych grup w social mediach). Kluczowe elementy skutecznych filmów to:

- jasny cel (edukacja, promocja książki, informacja),
- wykorzystanie emocji i mocnych hooków,
- dopasowanie treści do trendów i odbiorców,
- unikanie nudy poprzez dynamiczną formę i wyrazisty początek.

Spotkanie zainspirowało wielu uczestników do eksperymentowania z formą i treścią, a także do aktywnego promowania biblioteki w mediach społecznościowych.

W wydarzeniu uczestniczyły: Magdalena Maciąg i Iwona Moroń-Chmielarska.

(IMCh)

→ 5. Forum Dobrych Praktyk

Dnia 19 września 2025 r. w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu odbyło się 5. Forum Dobrych Praktyk – wydarzenie poświęcone wymianie doświadczeń i inspiracji wśród pracowników bibliotek akademickich z całej Polski. Spotkanie zgromadziło licznych przedstawicieli środowiska bibliotecznego, którzy dzielili się przykładami nowatorskich działań, wdrożeń technologicznych i inicjatyw skierowanych do użytkowników.

Forum rozpoczęło się rejestracją uczestników oraz powitaniem przez organizatorów. W części pierwszej zaprezentowano m.in. wystąpienia dotyczące:

- wpływu technologii i oczekiwań użytkowników na kształtowanie nowoczesnych bibliotek (Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu),
- otwartych przestrzeni sprzyjających nowym inicjatywom (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu),
- samoobsługowych rozwiązań w bibliotekach działających 24/6 (Uniwersytet Medyczny w Łodzi),

- wykorzystania wywiadów w badaniu potrzeb użytkowników (Uniwersytet Zielonogórski),
- budowania społeczności i współpracy z interesariuszami (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach).

W drugiej części spotkania omawiano m.in.:

- nowe modele e-użyczenia zbiorów w bibliotekach cyfrowych,
- możliwości skanowania „na żądanie” oraz usługę wypożyczeń samoobsługowych,
- sposoby udostępniania i archiwizacji dorobku naukowego,
- rozwój systemów bibliotecznych, w tym rozwiązania oferowane przez platformę PROLIB.

Forum zakończyło się dyskusją, podczas której uczestnicy wymieniali spostrzeżenia i pomysły na dalszy rozwój bibliotek akademickich. Spotkanie stanowiło doskonałą okazję do integracji środowiska, inspiracji do wprowadzania zmian oraz promowania nowoczesnych praktyk w pracy bibliotekarzy.

W 5. Forum Dobrych Praktyk udział wzięła Agnieszka Gawryś.

(AG)

→ **Modele Otwartej Nauki w transformacji systemu komunikacji naukowej – konferencja**

Dnia 29 września 2025 r. w Bibliotece Politechniki Śląskiej odbyła się konferencja „Modele Otwartej Nauki w transformacji systemu komunikacji naukowej”. W wydarzeniu uczestniczyli m.in. Rektor Politechniki Śląskiej, prof. dr hab. inż. Marek Pawełczyk, Jean-Pierre Finance – ekspert i konsultant w zakresie otwartej nauki oraz polityki publikacyjnej w Europie, a także przedstawiciele polskich instytucji akademickich i badawczych zaangażowanych w rozwój idei otwartej nauki.

Konferencja stanowiła okazję do wymiany doświadczeń i dyskusji nad rolą otwartej nauki w przekształcaniu tradycyjnych modeli komunikacji naukowej. Wśród omawianych tematów znalazły się m.in.: platforma PI.ON jako narzędzie tworzenia i udostępniania wiedzy, wizja otwartej nauki prezentowana przez European University Association (EUA) oraz federację ALLEA, a także

zagadnienia związane z otwartym publikowaniem w podziale na dziedziny nauk – ścisłe i techniczne oraz humanistyczne i społeczne.

Uczestnicy mieli również okazję wziąć udział w panelu dyskusyjnym w języku angielskim, podczas którego podkreślano znaczenie otwartości, współpracy i innowacyjności w badaniach naukowych. Spotkanie było transmitowane online, co umożliwiło udział szerszej publiczności zainteresowanej tematyką otwartej nauki.

W konferencji udział wzięła Natalia Mikołajczak.

(NM)